

Sami Hautakangas

16.1.2014

Työ- ja elinkeinoministeriö
PL32
00023 VALTIONEUVOSTO

Kirjeenne 18.11.2013, TEM/2401/08.05.01/2013

YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTIOHJELMA VTT:N TUTKIMUSREAKTORIN KÄYTÖSTÄPOISTOHANKKEELLE; FORTUMIN LAUSUNTO

Työ- ja elinkeinoministeriö (TEM) on pyytänyt Fortum Power and Heat Oy:ltä (FPH) lausuntoa Valtion teknillisen tutkimuskeskuksen (VTT) tutkimusreaktorin FiR-1 käytöstäpoistohankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelmalle (YVA-ohjelma). Kiitämme saamastamme lausuntopyynnöstä ja toteamme seuraavaa.

YVA-ohjelman mukaan tutkimusreaktorin purkamisesta syntyvät ydinenergialain tarkoittamat ydinjätteet tullaan välivarastoimaan ja loppusijoittamaan Suomeen. Käytetyn ydinpolttoaineen osalta esitetään myös vaihtoehto käsittelystä ulkomailla. Koska ydinjätteen määrät ovat varsin vähäiset, on esitetty edelleen, että loppusijoitus ja joiltain osin myös välivarastointi toteutetaan olemassa oleviin tiloihin, joita hallinnoivat ja käyttävät ydinvoimayhtiöt. FPH toteaa, että esitetty toimintatapa voi kokonaisuuden kannalta olla tarkoituksenmukainen, mutta huomauttaa, että esitetty strategia edellyttää sopimusten tekoa osapuolien välille, useiden teknisten ja hallinnollisten kysymysten ratkaisemista, sekä sellaista tutkimus- ja kehitystyötä, jolla varmistetaan jätteen loppusijoitettavuus. Tässä yhteydessä olisi hyvä pitää avoinna mahdollisuudet ulkomaanvienille eräille jätejakeille, joiden loppusijoittaminen Loviisan ei ole teknisesti mahdollista.

Energiantuotannossa käytetty ydinpolttoaine välivarastoidaan useiden kymmenien vuosien ajan ennen sijoittamista loppusijoitustilaan. Fortumilla on Loviisan laitoksen osalta tämä järjestetty niin sanottuna märkävarastointina, jossa käytetty polttoaine säilytetään vesialtaissa. VTT:n tutkimusreaktorissa käytetty polttoaine on kuitenkin teknisessä mielessä niin erilaista, että välivarastointi Loviisan käytetyn polttoaineen varastoon on hyvin haastavaa. Lisäksi FiR-1-reaktorin käytetyn polttoaineen välivarastointiaika tulee kaikissa vaihtoehtoissa olemaan merkittävästi lyhyempi kuin kaupallisessa tuotannossa olleen polttoaineen. Näistä syistä johtuen emme näe mahdolliseksi, että tutkimusreaktorin polttoaine välivarastoidaan Loviisan käytetyn polttoaineen varastoon (vaihtoehto A2), vaan mahdollisessa välivarastoinnissa on tarkoituksenmukaista käyttää jotakin muuta teknistä konseptia.

YVA-ohjelmassa esitettyyn purkamiseen liittyvää strategiaa olisi hyvä hieman tämentää ja tarkentaa. Esimerkiksi matala- ja keskiaktiivisen jätteen osalta tulisi tarkastella tarkemmin mahdollisuuksia välivarastoinnin järjestämiseksi VTT:n omien tilojen yhteyteen. YVA-ohjelmassa esitetystä poiketen Loviisassa ei ole suoraan osoittaa käyttöön sopivia tiloja. Varsinkin valvonnasta vapautettava jäte voi olla kustannustehokkaampaa välivarastoida valmiissa tiloissa kuin se, että välivarastointia varten ra-

Sami Hautakangas

16.1.2014

kennetaan kokonaan uudet tilat. Mahdollisuus ydinjätteen valvonnasta vapauttamiseen tulisi ottaa jätehuoltostrategiassa paremmin huomioon.

YVA-ohjelmassa on kuvattu laajasti mahdollisten välivarastointi- ja loppusijoituspaikkojen, Loviisan ja Olkiluodon, ympäristöä ja mahdollisia ympäristövaikutuksia näillä paikkakunnilla. Koska kysymyksessä on kuitenkin käytöstäpoiston YVA-ohjelmasta ja koska ydinvoimalaitosten purkujätteen loppusijoitukselle tullaan aikaan tekemään oma YVA, olisi raportissa näkemyksemme mukaan tarkoituksenmukaista painottaa enemmän itse purkutöiden ja purkutöiden aikaisten mahdollisten häiriö- ja onnettomuustilanteiden ympäristövaikutuksia.

FORTUM POWER AND HEAT OY

